

H A D I TÖRTÉNETEK.

Költ Bétsben, Augustusnak 21-dik
Napján. 1789.

A' mit ígértünk, im' teljesítettük. — Szóllunk, egymást szintén nyomba követett, három győzedelminkről, azon hármassapáfokról, melyeket tett vitéz népünk' fegyvere, ama' seregei számában bizakodó, 's magát az időtől fogva kivált újjonnan elhitt Török Birodalmon, a' mioltától fogva III-dik SELIM-ben, határokat nem esmerő hatalmú Urát imádja, és a' kiről azt hiszi, hogy ez, valamint, nevéhez ragasztott *Vildg győző (Ginahddri)* kevély nevezettel gögösködik, úgy valósággal, a' két *Selim* nevet viseltt jó katona elei lelkeik-is beléje költöztek, sőt benne, ama' *Nikopolisndl*, *Várndndl*, és *Mohdtsndl*, a' Keresztényeken győzedelmeskedett *I. Bajazeth*, *II. Amurdates*, 's *II. Sulimán*-is fel-fognak támadni. —

L

Leg-

Leg-elsőben is elő-beszéllük, mi esett *Mehádiándl*, azután a' *Bozzai* szoros járásnál, és úgy kezdünk, a' *Fokfánnl* nyertt nevezetes győzedelemnek elő-adásához, hogy az érdemes Olvasóknak reménylett figyelmeteslégek, annál inkább el-készítettsék azon jeles, és nagy következésű történetnek, olly érzékenységek között való olvafására, a' millyeneket az méltán meg-érde-mel.

* * *

A' fő Hadi Cancellária által ezen hónapnak 12. és 15-dikén ki-adott Tudósítáfork fzerént, *Mehádiándl*, a' dolog így történt: Az említett helynél, egy tsapat gyalogsággal, 's lovasfággal táborozó Generálmájor Báró VÉTSEY Ur, e' folyó hónapnak első napján, a' kémek által azt a' hirt vette, hogy 14,000., nagyobbára lovasokból álló Törökfég vette volna magát *Tsernekbe*, a' dolognak valóságáról mindazáltal, a' következő két napokon, semmi lett úton módon további tudósítást nem vehetett, hanem osztán a' hónapnak 4-dikén, maga vólt az ellenség, a' hirmondó-is. Mert az említett napon egyszerre, tsak fel-kerekedett Oláh-Országból, és úgy intézte jövetelét, hogy két tsapat, *Teplitznek*, 's *Pertsineskának*, egy pedig, a' *Suppaneki* völgyön keresztül vegye úttyát. Már reggel, hatodfél órakor, a' mi el-

első vigyázóinkat meg - szalasztották, hat órákor pedig, több 2000. lovasfágnál, egygy ágyú lövetnyire jött General VÉTSEY, a' fántzon belől ki-állított feregéhez, eggynéhányszor ugyan tüzessen feleje-is nyomúlt; de mind annyiszor, az ágyúk 's a' Stuttzofok által okoztatott vesztettségivel hátrálni kéntelenítettett. Nem sokára, annyira nevededett az ellenségnek száma, hogy a' mint fel-lehetett venni, leg-alább-is 6—7000-re könnyen reá ment. A' Lovasok távolyka meg-maradtak a' magok helyeken, de egy fót gyalogság, egy által ellenben lévő halomra vette magát, 's 14. zászlóit már le-is ütötte, olly tzállal, hogy a' Stuttzofokat a' mi jobb szárnyunkról el-mozdithassa; más fót gyalogság 's lovasfág pedig azonban, a' *Bella Reka* nevezetű erdőn keresztül, népünknek a' bal szárnya felé nyomúlt, de a' Haubitzokból reájok botsátott gránátoknak, a' vólt az ereje, hogy minekutánna háromszor próbát tett, ha valamire mehetne, tsak ugyan végre-is magát vissza vonta.

Az ellenség, olly formán-is szándékozott, hogy az úgy neveztetett *Bojana Jelen-tzén* keresztül, a' miéinknek hátúlról kerülylön. Midön ezt látná a' Generálmájor Ur, hogy az ellenség tsak nem akar tágitani, arra határozza magát, hogy maga fordúllyon felül; mellyre nézve egy *Stein* Regementye-

béli, 4 szegű formára el-intézett, 's négy ágyút vivő Batalionnal, és három Svadron *Erdödy* Húszárokkal, a' fántzból az ellenség felé indul, bizván amannak vezérlését *Vernek* Oberster, ezeket pedig Májor *Révay* Urakra. A' meg-nevezett Svadronokhoz, és Batalionhoz voltak még bizonyos számú stuttzofok, és szabad seregbeliek-is. A' Húszárok mind addig a' gyalogok előtt mentek, míg tsak már egy fél ágyu lövetnyire voltak az ellenségtől, akkor két felé váltak, 's egyik ment a' jobb, a' másik pedig a' bal szárnyára a' gyalogfágnak. E' meg-lévén, az ágyukból olly keményen tüzeltetett a' G. Ur az ellenségre, hogy az, látván a' miatt tsak kevés idő alatt következett szörnyű romlását, mindenfelől febes futásra vette a' dolgot. A' magokhoz mindenkor hasonló Tagjai, az *Erdödy* vitéz Magyar Lovas Regementyének, utánna eredtek a' szaladó ellenségnek, és üzték a' *Prébori* nyilásig. Leg-alább-is 400-an a' Törökök közül életekkel fizették vakmerőségeinek az árrát, a' miéink magok, 63 holtakat temettek-el közzülök, a' lovasaik több holt testet vittek lovaikon, (mint ezt könnyen fel lehetett venni) 200-ig valónál, pedig már az előtt-is fokot temettek-el, minekelőtte meg-adták volna magokat. — A' megöletett lovaknak drága készületeikből, ki lehet hozni, hogy nagy emberek-is hullottak-

tak-el. Öt Zászlótartót végzett-ki a' golyóbis a' világból, de még-is tsak egy zászlót lehetett el-nyerni, a' melly zöd felyemből vagon, és egy a' leg-nagyobbak közzül. A' miéink gazdag prédára tettek szert. Közzülök el-esett Al-Hadnagy *Jelenfi* Ur, 15 Hufzárokkal, 's nagyobb részént a' szabad seregbéliek közzül völt 16 gyalogokkal egygyütt. Sebet kaptak öszveséggel heten.

A' Generális Ur nemes vallást tesz, fő igazgatása alatt hartzolt egéssz seregének ez alkalmatosfággal-is meg-újjított, állhatatos hivféggel való vitézkedéférol. Magasztallya Oberster Báró *Vernek*, és fő Strázsamester Báró *Révay* Uraknak, a' népnek az ellenfég ellen a' leg-jobb móddal való vivésében kimutatott bátor szivüfégeket, és a' haszonra fordítani tudó, 's akaró okosfágokat. Megditséri különösen, az ágyúk körül forgolódo fő Hadnagy *Ambrosovszky* Urat, a' ki jól intézett lövéseivel, az ellenfégben leg-több kárt tett, 's ez által egy fő oka völt, az ellenfég tsak hamarjában lett meg-futamtatásának. Igen nagy ditsérettel emlékezik, vadász Kapitány *Dandini*, és Ingenieur fő Hadnagy *Frank* Urakról-is. — Az *Erdödy* Hufzárok közzül, meg-nevezi *Horvát* István Strázsamestert, és *Imriskó* Jósef Káplárt; az Oláh Illyriai stuttzofok közzül, *Kotsids Jankó*, és *Prodanovits Prokó* Káplárokat,

úgy mint olyanokat, a' kik magokat igen derekassan forgatták. — Tizeneggy óra tájban volt az idő, hogy az ellenség szem elől el-vette magát, a' miéink mindazáltal az előbbeni helyeken meg-maradtak egész dél után két óráig, várván, hogy ha még visszontag jelengetné magát az ellenség; de, hogy többé nem mutatta magát, a' táborba vissza tértek. — Még ezen a' napon, tovább, 13 tsajkákon kezdette szállítani az ellenség, népét a' Dunán által, és ez így ment egész éjszaka, úgy hogy *Orsova* környékét, és a' *Suppaneki* völgyet egészen elérte a' Törökség. Mellyre nézve, a' Generális Ur, a' következő nap, úgy mint ötödikén, *Terregova* felé magát vissza vonta, s ugyan ott meg-is fészkelte, midőn látta, hogy fegítségére Hadi Tárnokmester CLERFAIT Ur, vezérlése alatt lévő népének egy részével ott termett.

Láttuk, mi történt a' *Eánátban*, láffuk mint vitézkedtek *Erdélyben*-is bátor seregeink. —

A' fő Hadi Cancelláriának, Augufturnak 13-dikán, közre adott Tudósítáfa szerint, el-indúlt, Juliusnak 25-dikén, Székelly Húfzár Májor *Dániel* Ur, Regementyebéli egy

egy Tzúg Hufzárúággal, 60. Arnautákkal, egy Kompaniával, a' második Székelly Regimentből, 's 30. Stuttzofokkal, hogy *Kirdly-tető* körül majd széllyel néz, 's meg-tudja, hányadán van a' dolog: hogy oda ért, egyszerűbe meg-támadták 300. Török lovasok, de a' kiket a' miéink tsak hamar visszavertek. Hét embere maradt az ellenségnek a' tsata piatzon halva, négy lovakkal együtt: sebesséket pedig, fokkal felesébb számmal vittek vissza. Részünkről 3. köz-ember, és 9.lovak kaptak sebet. Székelly Hufzár Hadnagy *Brentsán* Ur-is sebbel jött vissza, melyet okozott bal karján egy lándfa (dárda) szúrás: a' melly mindazáltal nem igen veszedelmes. — Májor Dániel Ur, különös magok viselésékről, vóltaképpen meg-ditséri Kapitány Gróf *Woestenrod* Urat, a' második Székelly Regimentből való egész Kompaniájával együtt, nem különben meg-sebesített Hadnagy *Brentsán* Urat.

Ezentúl, F. M. L. H. HOHENLOHE-hoz, fok felől jött a' hír, hogy az ellenség mindenfelől, *Valenibe* gyülekezik, és olly készülettel van, hogy főképpen a' *Bozzai* szoros járásra üffön, de azonban más Passufokat ugyan azon időben meg-támadni szándékozzon: minekokáért a' F. M. L. Ur, a' szükséges rendeléseket, leg-elősször-is, és kíváltképpen a' *Bozzai*, azután pedig más

szoros járáfokra nézve-is meg-tette, a' mely-lyek felől lehetett gondolni, hogy az ellen-fég dühössége tárgyai lehetnének. Augus-tusnak 1. 's 2-dik napján mutogatta magát az ellenfég minden Passufoknál, főképpen pedig a' Tömösínél, és Bozzainál, amott mintegy 4000-ig, itt pedig 8—9000-ig való, mellynek fele gyalogság, fele lovasság volt, és 6. ágyúkkal, 's 100. ökör szekerekkel jött. A' midőn mind ezekből, a' Bozzai Passusra nézve a' híreknek valósága, nyilván valóvá lett, és hogy minden egyéb készületek, tsak ámitásra, és a' miéinknek függőben lehető tartására valók: tehát a' F. M. L. Ur, a' szükféges segítségét előre el-küldvén, ma-ga-is Bozzának vette úttyát. Már a' hónap-nak 3-dikán igen idején reggel egy órával a' F. M. L. Ur el-érkezése után, a' mi szélső vigyázóinkhoz érkeztek az ellenfégnek elől-járó seregei. Látván azok a' Törököknek feles, és a' miéinket sokkal meg-haladó számokat, magokat vissza vonták, ki-vévén egynehányat a' Székelly Huszár, és Orofz Regementekből, a' kik *Imgarten* Kapitány, és fő Hadnagy *Vétsey* Urak vezérlések alatt ott maradtak, és az ellenfégnek ellent állani szándékoztak, de nagyobb részént, annak prédái levének. Azonban a' F. M. L. Ur, minden seregeivel készen várta az ellenféget. Dél előtti tizedfél órakor érkezett a' Török

Lo-

Lovasfág; de csak távolról lövöldözött pus-
kákából, egész két óráig, a' miéinkre, az
alatt az idő alatt, ugyan kezdettek volt
egy izben, két ágyúkból-is tüzelni; de an-
nak nem volt femmi láttattya, 's azokat
csak hamar, hogy a' miéink fekvő helyeik-
ből ki-vettették, magok a' Törökök villza
küldötték. Ezentúl a' leg-nagyobb tsoport
lovasfág, a' völgyben maradott, a' gyalog-
fág pedig jobb és bal felől, az erdőfélgbe
vette magát, kétség kívül olly fel-tétellel,
hogy más nap reggel két oldalról, a' mi
fántzolásunknak esheffen, a' mig azonban,
a' lovasok előről fognak dolgozni. Már
fel-is vonták a' fő Basának a' sátorát, tüzet
tsináltak, és a' veleik hozott fok egyetmást
elő-is hordták.

Mivel az eső meg-fzünés nélkül úgy
fzakadt, mintha töltötték volna: tartott tőle
az előre néző F. M. L. Ur, hogy ha a' rossz
idő miatt az egész éjtszakát csak várásban
tölteti-el, már külömben-is, a' sebes jövés-
ben, igen meg-fáradt népével, majd más
nap nem lenne tanátsos, fzembe szállani az
ellenféggel: tehát hosszas tanátskozás nél-
kül, reá veszi magát, hogy leg-ottan az
ellenfégre reá üssön, 's annak szándékát
meg-gátollya. A' minthogy fenn meg-neve-
zett *Dániel* Májor Ur, a' ki leg-közelebb
állott az ellenféghez, parantsolatot-is vett,

L 5

hogy

hogy azt támadja-meg. Az ellenség másod ízben való meg-támadására, 9. Tzúg Székelly Hufzártság rendeltetett. A' Teskána Hufzárjai közzül pedig 4. Tzúgnak meg-volt parantsolva, hogy a' Székelly Hufzároknak segittségekre legyenek. A' F. M. L. Ur, maga vitte a' lovasfágot, 's nyomúlt léptetve a' török lovasfágnak jobb szárnya felé, a' melly csak hamar a' bal szárnya felé vonta magát, és ekképpen azon oldalról, a' gyalogfágot magára hagyta. A' F. M. L. Ur-is ezt látván, azonnal marsot fuvatott az ütközetre. A' Törökök hátat fordítottak, és kezdtek tsendeffen visszafordulni; de mihellyt a' miéink febes nyargalvást közibék vágtattak, az egész lovasfág zürzavarba hozódott, és ment, a' mint mehetett, mellynek példáját a' széleffen ki-terjedt gyalogfág-is követte. A' miéink használni akarván a' jelen lévő jó alkalmatosságot, a' meg-rémült, 's neki iramodott ellenségnek mindenütt nyomában voltak, és vágták kémelés nélkül, úgy hogy az első ütközetnél, és a' szaladás közben el-essteknek száma, még ugyan ez ideig-is nints meghatározva: anynyi mindazáltal bizonyos, hogy egynehány százójoknak holt testeikből ki-omlott, 's fivárgott vérek, nedvesítette az ég tseppjeivel egygyütt azon földet, mellyen csak kevéssel ez előtt győzedelemről álmadoztak. Négyen fo-

fogattak-el közzülök, két zászlójok, 20 rakott, és egy puska-porral meg-terheltt ferekereik kerültek győzedelmes feregünk kezére, fok marhákkal, és mintegy ízázig való lovakkal együtt.

A' F. M. L. Urnak bizonyfág tétele szerént, a' Székelly lovas Regimentbéli Májor *Bora* Ur, ugyan tsak magyar bátor szívűséggel vitte, az elől menő fereget: ugyan azon nem tsak névvel, hanem valófággal-is nemes Regimentbéli Májor *Dániel* Ur-is, különös próbáit adta fokképpen szembe tünt okosfágának, és szívének olly helyyen való lételének, hogy ahoz az alatonfágokra vivő félelem semmiképpen nem férhet; átalylában meg-vallya, a' F. M. L. Ur, a' Székelly Hufzárokról, hogy azoknak mind felsőbb, mind alsóbb Tisztjeik, sőt köz emberek-is példáfian vitézkedtek; de több keze alatt való népei-is úgy hartzoltak, hogy köztök alig lehet külömbféget-is tenni.

E' szerént tudjuk már, mi esett a' *Bozcai* szoros járásnál-is: Hátra van a' *Fokfáni* nagy győzedelemnek elől-adása, melly a' fő hadi Cancellariának, Aug. 13-dikán kiadott Tudósitása szerént így következik:

A'

A' midőn a' Lovasfág Generálljához, H. COBURG-hoz, egyenlőképpen mindenfelől azt hozták volna hírül, hogy a' Nagy Vezér, *Mavrojéninek*, az Oláh Országi Fejedelemnek, számos népet küldött, mellynek nagyobb része Mólva határai felé indult, és hogy már külömbkülömbféle Táborokban, *Fokján* vidékén, elől hátul, többen tsopor- toztak öszve 20,000. embernél: el-küldött a' *Burlatnál* táborozó Orosz Generális SUVA- ROW Urhoz, 's meg-kérte, hogy népével kéfedelem nélkül jöjjön, az ellenféget egy- egyesített erővel tamadja-meg, hogy ekként az Erdélyi Passufoknak-is, mellyekre min- denfelől feni a' fogát a' Törökfég, nagyobb bátorfágot szerezzenek.

Az Orosz Generál Ur, olly kéz szívvvel 's örömmel tellyesítette a' Hertzeg Ur ki- vánfágát, hogy leg-ottan egész feregével, 's minden ágyúival elébbeni helyéből, fel- kerekedett, és 24. óra alatt *Adjudhoz* jött, a' melly *Borláthoz*, a' hol a' Generál Ur feküdt volt, tiz egész mértföld, 's a' mi leg-bajossabb volt, az útat igen nehéz me- netelű hegyeken kereftül kellett tenni. — Juliusnak 28. dikán, éjtszakai 11. órakor ér- keztek az Oroszok, a' mi *Adjudnál* fekvő Táborunkba, és magokat úgy helyhették, hogy

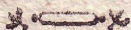
hogy az ellenség, ott léteket észre ne vehesse. A' következő nap pihentek, és a' miéink 3. hidat állítottak fel a' *Trotus* vizén, egyet ott, a' hol az út *Domnestién* keresztül megy *Foksnba*, a' több kettőt pedig azon helyen, a' honnan *Gura Domositzán* keresztül szintén úgy el-lehetett *Foksnba* menni. Az első hid őrizete volt bizva Oberster Karajtzay Ur, a' ki mellé két Osztály Lovasfág, és egy Batalion gyalogfág volt rendelve, ez a' *Kaunitz* Regementyéből, amazoknak egyike, a' Székelly Huszárok, másik az Oberster Urnak maga Regementyébéli Leve-néhr könnyű lovasfai közül. A' más két hidakra vigyázott Képiro Oberster Ur, a' Regementyébéli két Osztály Barkó Huszárokkal, és egy Batalionnal, a' Kollorédó Ventzel gyalogjaiból. Köz akarattal meghatározódott, minémű rendet kellene tartani az ütközetben. Úgy volt el-intézve, hogy három izben szállyanak szembe újjabb újjabb feregek az ellenséggel.

Az első húzomban való tsatára, a' miéink közül 5. Batalionok voltak ki-rendelve, hogy azok jobb felől állyanak, az Oroszok közül 4. Batalionok, a' bal oldalra. A' második tsatában, népünkből 4. Batalion fogott állani, a' jobb, és két Orosz Batalion a' bal részén. A' mind két részről való lovasfág formálta osztán, a' gyalogfág háta me-

megett, a' viadalra ki-rendelt népnek harmadik részét. A' Batalionok tartoztak általani 4. szegü formákban, 300. lépésnyire, egymástól, a' mennyi köz föld volt hagyva, az 1. 2. 3-dik tsatára ki-rendelt feregek között-is. A' minden elő fordúlható esetre, készen tartatni szokott ágyúknak, a' reájok vigyázókkal együtt, volt helyly rendelve, a' tsatáknak rendi szerént ki-állított népek között. SPLÉNYI F. M. L. Urra nézett a' jobb szárnynak igazgatása, 's különöffen az első tsatában egy *Tsáfszár*, és egy *Sróder* Batalionnyáé; a' másodikban az első *Székelly* Regementnek két Batalionnyaié; nem különben 5. Osztály *Tsáfszár*, 's egy Osztály *Székelly* Hufzároké. LEVENÉHR F. M. L. Ur pedig fogta népünknek a' bal szárnyát kormányozni, nevezetessen az első tsatában három Batalionokat, egyet a' Kár. *Toskóna*, mást a' *Khevenhüller*, és harmadikat a' V. *Kollorédó* Regementyeiből; a' másodikban két Batalionokat, a' *Mitrovszky*, és *Pellegrini* Regementyeiből, továbbá három Osztályt a' maga könnyű lovasfaiból, 's az Uh-lánusfokból, és 4-et a' *Barkó* Hufzárjai közzül. Ob. Karajtzay Urnak az első tsatában az Oroszok és a' miéink közt volt a' helyly ki-szabva.

A' Kozákok, az Arnautákkal együtt, a' leg - végső helylyre, a' lovasfág háta megé rendeltettek. Ekként meg - tévén előre a' rendeléseket, úgy kerekedett-fel

ofztán, Jul. 30-dikán, jó idején 3. órakor,
 az egyesült sereg 3. tsapatokban, által-
 ment a' *Trotus* vizén, 's meg sem állott *Ka-*
limanestie-ig. A' menés közben, Oberster
Karajtzay Ur, a' ki egészen az Orosz Ge-
 nerális Ur mellé rendeltetett, vitte népét,
 az Orosz seregekből álló egy tsapat előtt,
 hogy azoknak jelen léteket még most az
 ellenség ki ne tanulhassa. Oberst. *Képiró* Ur
 pedig, szava után halgató embereivel ment
 a' több két tsapat előtt. Kalimaniestienél
 meg-állapodott az egész nép, 's olly rendel-
 oszlott-el egymástól, a' melly volt már a'
 tsatákra nézve közönségesen ki-fszabva. —
 Hogy a' lovasfág-is az etetést el-végezte,
 el-indultak *Marasestie* felé, úgy, a' mint
 jöttek, 3. tsapatokban. Hogy oda értek,
 az Orosz sereg a' faluban magát egy völgybe
 vonta; a' miéink bal szárnyokat az Oroszok
 felé terjesztették-ki, 's hátok megett volt
 a' *Sereth* vize. Marasestietől azon nap est-
 véli 6. órakor, meg-indult az egész sereg
 újra, de már most csak két tsapatokban,
 mellyeknek egyikét az Orosz, másikat jobb
 felől, a' mi népünk formálta. Amaz előtt
 ment Oberster *Karajtzay* Ur, ez előtt pedig
 Oberster *Képiró* Ur, egy Osztály Barkó
 Huszárokkal, 's egy Osztály Levenehr
 Uhlánusfaival. Kevésfel az el-indulás előtt
 az Orosz Kozákok, azt a' jelentést tették,
 hogy

hogy valamelly Török kerülök közelgetnek. Generál Suvarov Ur azonnal küldött a' kerülök ellen 1500. Kozákokat, és Arnautákat. Ezek után rendelte Oberster *Karajtzay* Urat, a' ki-is előre küldötte a' Barkó Regementyebéli Májor *Kienmayer* Urat, 's maga utánna nyomúlt a' Levenéhr Regementyebéli első Májor Ofztállyal. A' Törökök, az elfogattaknak bizonyítások szerént, 3000-en voltak, a' kikkel velek volt a' *Putna* vizén alól 7000-ed magával táborozó *Osman* Bafais, hogy mozgásainknak tzéllját ki-tanúlhatná. A' Törökök meg-támadták a' Kozákokat, meg-szalasztották, 's egynehányat közzülök el-fogtak. De ezen történet 's az ellenfégnak számos volta sem rettenthették el Májor *Kienmayer* Urat, hogy maga egygy felől 200-ad magával, más felől pedig parantsolattyára, Kapitány *Lovász* Ur, 100 Húzfárokkal, az ellenféget meg ne támadják. A' melly meg-is lett, még pedig olly erőben, 's olly tüzeffen, hogy a' Törökök zürzavarba hozódtak, fok el-fogott Kozákokat által engedni kéntelenítették, meg-futamodtak: de a' miéink nem tágitották, hanem egész a' *Putndig* egygy ugyan jó mértföldnyire kergették. A' szaladás közben száznál többen hullottak-el az ellenfég közzül, kiknek testeik az úton széllyel heverték; az elfogattaknak száma mintegy 60-ra megy.

Maga

Maga Májor *Kienmayer* Úr, valami 50. Hufzárokkal, 's a' Kozákokkal, a' *Putnán*-is keresztül ment, *Osman* Basát fekvő helyéből fel-kergetvén, táborát a' lángok prédájává tette. Éjféiben tért vissza Oberster *Karajtzay* Úrhoz, a' ki a' maga több seregeivel együtt, nem szünt-meg soha-is a' Májor Urat voltaképpen segiteni, 's szerentsésiteni.

Szép dolog, ditséretes embertől, ditséretet nyerni. Méltán örülhetnek tehát, *Barkó* Hufzárjai közzül való Kapitány *Lovász*, és *Kavzin* Al-Hadnagy Urak-is, midőn ama' nagy dolgokat tselekedett nemes szivű *Kienmayer* Úr, mellettek olly érdemlett nemes vallást tesz, hogy rendkívül való magok elfzánásokkal, mellyel katonáiknak hathatós példát adtak, leg-főbb okai voltak, az ellenfég romlásának, ezen jó jelnek, és az azután következett ditső győzedelem meg-vetett fundamentomának. Az alatt, mig a' viaskodás tartott, nyomúlt a' nagy sereg szakadatlanul elébb elébb. A' gyalogfágnak a' *Susitza*, és *Felső Gírla* patakjait által kellett gázolni; de ezt-is örömmel tselekedte. — Hogy a' *Putnán*hoz érkeztek, rajta egy hidat állítottak-fel, mellyre az *Orosz* Gener. Úr hagyása szerént, Ob. *Karajtzay* Úr vigyázott. Még alig kezdtek hozzá a' hid felállításához, hogy már a' tulsó parton termett az ellenfég, a' miéink szándékjoknak

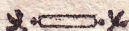
M

meg-

meg-gátolására, de az Oberster Úr, a' *Kau-
nitz* Regementyebéli *Gave* Kapitány Urat,
bizonyos számú Legényféggel, és 2. ágyúval
alább a' partra állította, a' több ágyúkat
pedig fellyülről egy meredék hegyre vitet-
te, 's úgy osztán két oldalról, az ellenféget
úgy meg-viselte, hogy az, a' partot el-hagyni
kényszerített. Itt, nagyon jól forgatták
magokat, meg-nevezett *Gave* Úr, és hajós
Kapitány *Hohenbruck* Ur. — Még két hidat
akartak fel-állítani, de a' *Putna*, egy nagy
első által, úgy meg-nevekedett, hogy arra
tellyesféggel reá nem lehetett menni, melly-
re nézve, az egész fereg, tsupán egy tsapat-
ban indult az egy hidon, a' *Putnán* által,
Jul. 31-dikén, idején 4. órakor. Alig ért ál-
tal a' hidon az *Orosz* Gen. Úr, népével, 's az
Ob. *Karajtzay* Ur Legényféggével, és a' *Hertzeg*,
a' F. M. L. LEVENEHR Úr osztályával, hogy
a' bal szárny előtt lévő erdőből, az ellenfég
egyszerre, csak ki-rohant, és az előre kül-
dött Kozákokat, 's Arnautákat meg-támad-
ta. Ezek kényszernek voltak magokat vissz-
vonni: azonban a' Török lovaság tüzeffen
tódult az *Orosz* Gener. Úr felé: de ez nem
várta, hogy az ellenfég támadja-meg ötet,
hanem meg-támadta ő úgy, előbb, hogy a'
Törökök, a' reájok, mind puskákból, mind
ágyúkból lett kemény tüzelést tovább ki-
nem állhatván, hátrálni kezdettek. Míg ez
így

így történt, addig a' F. M. L. LEVENÉHR Úr Ofztálya lineába állott; de, mivel a' F. M. L. SPLÉNYI Úr Ofztálya, még a' hidon által nem verekedett, parantsolatja volt, hogy egy helyben álljon, míg mindnyájan által érkeznek; azon közben pedig *Képiró* Oberster Úr, azon két Ofztályokkal a' Lovasfág közzül, mellyekkel eddig, a' feregnek egy része előtt jött, a' mostani jobb szárnyra rendeltetett.

Az ellenség, már most egész erejével, ezen jobb szárnynak esett: fok, még pedig rendbe állított lovasfággal jött ellene; de hogy a' miénk, musika szóval, 's lobogó zászlókkal, mind úntalan elebb elebb nyomultak; azon közben feléjek az ágyúk szakadatlanúl dörögtek, mind másunnán, mind a' jobb szárnynak széle felől, a' hol Roos Úr, a' Pattantyúfok közzül való Májor, egy Bateriát készitetett, 's arra azon 5 ágyúkat fel-szegezttette, mellyek nem voltak ki-ofztva, hanem dugaszban tartattak olly tzélal, hogy a' kívántt esetkor elő lehesse venni (Reserve Canonen): tehát az ellenség megfordult, és hátrább, a' miénktől távoloka, magát rendbe szedte. A' mi seregeinket most ismét meg-állitották, hogy az alatt a' F. M. L. SPLÉNYI Úrnak nyakra före siető ofztálya-is el-érkezhesse. Mihellyest a' miénk meg-állapodtak, azonnal indúlt az ellen-

fég; de már most nem tartott egyenesen a' jobb szárny felé, hanem messze el-kerülte, 's csak oldalazott, olly szándékkal, hogy ezt bekerithesse, de mikor már közelgetett, észre vette, a' siettséggel elébb nyomuló népet-is, a' mellynek Májor *Nimpsch* Úr vezérlése alatt egy Tsásfár Batalionból álló, 's négy szegű formában elől jövő ferege, a' kemény ágyúzást-is osztán mindjárt el-kezdette, a' midőn azonban, a' F. M. L. LEVENÉHR Úr osztályának jobb szárnya szélén fel-állított Batteriáról-is, derekassan tüzeltek reája.

A' nem várt új vendégnek érkezése, el-kedvetlenítette ismét a' Török lovasfagot, 's vissza tért. E' fzerént tehát, már mind együtt lévén, musika szóval nyomult a' ki-fabott rend fzerént elő felé, az egyesült fereg, tapodván az ellenség közzül el-húllott embereknek, 's lovaknak testeiket. — Tsudálkozásra méltó, hogy már 18. órát jött ekkor a' nép, 's itt pedig, egész egy mértföldig, olly helyeken kellett neki el-menni, hogy a' sűrű tövis-bokrok 's tserék miatt, mellyeknél nem látott egyebet az ember, szintén lehetetlennek láttzott, az azokon való által-verekedhetése, de még-is, nem csak nem zúgolódott; hanem még az ágyukat-is a' Legénység vonta, a' hol a' lovak nem vonhatták. Egynehány halmokról be lehetett már látni az ellenséget, a' *Foksan* előtt lé-

vő

vő Táborában. Annak jobb szárnyán lévő Jantsárok állottak, egygy ágyúkkal meg-rakott fántzolásón belől, az úgy neveztetett *Sámuel* Klastrom előtt, a' bal szárnya, lovasfágból állott, és messze ki-terjedt a' térségen, *Odobestie* felé.

Az ellenségg leg-először az Oroszokat fejtette-meg, azért-is rájuk keménnyen kezdett ágyúzni. Gen. SUVARÓV Úr, azonnal parantsolatot adott a' lovasfágnak, hogy előre nyomúllyon, és tudósította a' Hertzeget-is, a' dolog miben léteről, a' ki hasonlóképpen a' F. M. L. SPLÉNYI Úr vezérlése alá bízott Lovasfágot, a' melly szabadabban volt, az ütközetre ki-rendelte. — Már a' mi jobb szárnyunkon ugyan derekassan ment a' dolog. A' *Schröder* Batalionja, a' bokrok között jó útra akadván, ágyúzott a' menés közben, az ellenség pattantyúsfaira, és a' Tábor előtt el-terjedt Lovasfágra, azonban, a' mi jobb szárnyunk felől lévő Lovasfaink, a' Tsászfár Hufzár Regementyebéli Oberster *Mészáros* Úr vezérlése alatt, már az ellenségnek bal szárnyánál volt. A' Török Lovafok jöttek bal felől ellenek, az Oberster Úr parantsolatot vett, hogy azokat támadja-meg, a' *Schröder* Batalionja pedig, hogy addig, míg Lovasfaink viaskodnak, ágyúzon az ellenségre. Az Oberster Úr, két osztállyal, eggyel a' Tsászfár, 's eggyel, a' Székelly

Huszárok közzül, szokása szerént, olly vitézül el-járt, a' reá bizott dologban, hogy a' Spahik zürzavarba hozódtak, 's a' miéink előtt, egélliz *Fohsánon* túl szaladtak. Azon közben, az Oberster Úrnak parantsolattyára, kormányozása alatt lévő más 3. Osztály Tsászárs Huszárok, bal felől, a' gyalogság közzé olly ellene állhatatlanúl, 's szerentsés ki-menetellel bé-vágták magokat, hogy az a' *Sámuel* nevezetű Klastromig szaladott, 's rész szerént a' Klastrom megé vette magát, rész szerént pedig a' Klastromba rejtetett.

Hasonló szerentsével támadta-meg ugyan azon időben, az *Orosz* Gen. Úr-is, a' maga feregével, 's az Ob. *Karajtzay* Úr Osztálylyával, az ellenségnek bé-fántzolt jobb szárnyát. — Maga a' Hertzeg, a' F. M. L. LEVENÉHR Úr Osztálya előtt ment, mellynél, az ellenséggel való szembe szállást kezdette, Oberster *Képiró* Úr, a' *Barkó* Regementjebéli első Osztályal, és a' LEVENÉHR Uhlánusfaival, azon bátorshivűséggel, mellyről már különben-is esméretes. A' *Belgiojósó* Regementjebéli Oberster, Gróf *Auersberg* Úr vezérlése alatt febes lépésekkel siető *Schröder* Batalionnya, az ellenség fántzolásán, 's Táborán keresztül rontván, a' Klastromnak esett. Az Oberster Úr leg-elöl ment, az első *Garnison* Regementbéli Májor

O-

Orelly Úrral, a' ki tsupán maga jó szántából követte az Oberster Urat, és még egy-néhány szabad akaratóakkal, kik között volt *Rütger* Zászlótartó Úr-is, és próbálta a' Klastrom kapuját bé-türetni; de, egy reája tafzított szekér miatt nem lehetett vele hirtelen boldogúlni, 's azonban a' Klastromban lévő Jantsárok, dühös vakmerőséggel állottak ellent, a' kik a' miéinket végre vissza-is verték, minekutánna a' bátor szívű Oberster Urat, egy halált okozott golyóbis találta. A' hozzá hasonló vitéz Májor *Orelly* Úr-is, halálos sebet kapott. — Végtére, tsak ugyan el-vonták a' szekeret a' kaputól, és a' *Hertzeg*, a' Klastromnál állván, nógatta, 's biztatta a' *Schröder*, első *Székelly*, és *Khevenhüller* Regementekbéli futva siető Batalionokat, hogy ne tágítsanak az ellenfégen. A' *Barkó* Reg. béli Májor *Quietovszky*, és Kapitány *Kenty* Urak, voltak a' leg-elsők, a' gyalogok 's lovasok közzül, a' baj vivásra önként ki-vállalkoztakkal, és az *Orosz* vadászokkal, az ellenfég meg-támadásában: de ez, a' kapuval által ellenben, magát egy fal megé vonta, és olly erőssen lövöldözött, hogy Bajnokjaink magokat a' kapuba vissza vonni kéntelenítették. Hanem másképpen fogták a' miéink-is a' dolgot: t.i. ágyúkat szállítottak a' Klastromhoz, lövöldözték annak falait, tornyát, és a' belső részét-is, azon

üregen által, a' hol a' kapu volt, ekként meg-gyúladt a' Klastromban lévő puska-por, és nagy durranással a' levegő-égbe fel-vetődött. De még-is csak nem hagyott alább az ellenség a' tüzelésben. Végre, a' Hertzeg kívánta, hogy jelentenék magokat egynehányan, a' *Kaunitz* Batalionjából, a' kik önként akarnának meg-vinni az ellenséggel: alig erefztette-ki a' száján a' szót, hogy az egész Batalion elő-állott, és parantsolni kellett, hogy 30-an a' zászlóknál maradnának. Az Oberster *Linde* Úr, más Tízst Urakkal együtt, hasonlóképpen maga ajánlotta magát, a' viadalra. A' Pattantyúfok Májorja *Roos* Úr, a' *Barkó* Regimentjébéli *Barkó*, *Lovász*, és *Geringer* Kapitány Urak, valamint *Kavzin*, és *Kriszár* Al-Hadnagy Urak, lovaikról le-szállottak, és a' szabad akaratóakkal együtt, gyalog rohantak bé a' Klastromba, annak többé akadályt nem okozó kapuján, és a' más oldalról egy ajtón, a' melyre csak szerentséből akadtak. Az ellenséget mind egy lábíg le-vágták.— Major *Quietovszky* Úr, a' másod ízben való baj vivásból, két zászlót vitt a' Hertzegnek; a' harmadiknál, *Kriszár* Hadnagy Ur egyet nyert, a' mellyet egy, a' Torony felé szabadó Török kezéből tekert-ki, magát pedig a' Törököt öfzve darabolta.

Az

Az Ellenségnek *Dervisch-Mehmet*, három ló farkú *Seraskier Bafa*, *Osman*, két ló farkú *Bafa*, és *Sülejman Bafa* igazgatófok alatt, a' *Putna* mentiben, *Zásndl*, és *Foksfánndl* táborozott, 30,000 Embernél nagyobb számmal volt, de igen meg szilált egész serege, nem mert többé meg is állani az egyesültt győzedelmes Seregnek előtte, hanem öszve vissza szaladt, a' mint szaladhatott, a' Lovasság a' *Rimnik*i és *Buseói*, a' Jantfárok pedig, nagyobb részént, a' *Brailóvi* úton, és ha mind kéntelen is, által engedték a' miéinknek, az ágyúkat, azokhoz való, 's minden egyéb tábori készületeket, a' Magazint, és az egész tábort. Úgy meg volt az Ellenségnek vetve az ijedttje, hogy a' *Brailóvi* és *Buseói* úton, többet lehetett, száz, fátorral, gabonával, golyóbisokkal, puska porral, 's külömb - külömbféle hadi készületekkel meg rakott, rész szerént el tört, vagy fel fordúlt, és el hagyatott székeket találni, mellyek mind a' miéink kezekre birtak. A' Táborokban is, mellyeknek egyike a' *Putnán* alól volt, a' másik pedig *Foksfánndl*, egész egy óránnyi járó földre ki terjedt, fok haszna vehető egyetmást lehetett kapni

A' tífata után, mintegy egy órával vevődött észre, hogy egy *Foksfáni* Klastromban még ellenség lappangana. Major *Beddeus Úr*, a' *Kaunitz* Regementjéből, melléje vállalkozott

száz szabad akaratúakkal ajánlotta magát, hogy ő rajta megy a' Klastromon, és a' belé rejtezett ellenféget horogra keríti. A' Hertzeg, el fogadta ajánlását, és még egy Tzúg Hufzárfágot, s 15 Arnautákat rendelt mellé. Midőn ezen sereg a' *Sámuel* nevezetű Klastrom mellett ment volna: tüzeltek reája az el égett Toronyból, három abban magokat el vontt Törökök, és egy Emberünket el is ejtették; de nekik is, a' gyalogság, Bajonettjával csak hamar végekre járt. Innen, Major *Beddeus* Úr, a' másik Klastromhoz intézte menését. A' benn lévő Törökök, tüzet adtak a' miéinkre, meg löttek egy Arnautát, és 4 Embert meg sebesítettek, de hogy, a' Májor Úr, valami tíz lövést tétett az elő hozott ágyúkkal, a' Törökök ki dugtak egy zászlót, és meg adtak magokat minden fel tételek nélkül. Mind öszve 56 voltak, a' kik közzül hármat az ágyú golyóbis meg ölt. Az Ellenfégnak átallyában való veszteségét, nem lehet egészs meg határozással előadni, mert a' derekas ütközet, melly Juliusnak 31dikén, dél után kezdődött, egészs 3 óránnyi járó földre ki terjedt, úgy, hogy a' mieink az ellenfég holtjainak egy nagy részét mészre hátra hagyták: mindazáltal legalább is 1500ra lehet tenni, a' mint

mint ezt már a' minap is említettük, valamint azt is, hogy 96an. fogattak el.

A' miéink közzül 25 hív vitézek este nek el, kiknek száma közé tartoznak, fenn meg nevezett, ditlö emlekezetü *Grof Auerberg*, *Belgiojóso* Regementjébéli Oberster, és az ellő *Garnison* Regimentbéli Májor, *Orelly* Urak. Hetvenen kaptak lebet, kik közzül való, Tsfászár Huszár Alhadnagy *Barkas* Ur is. Lő, 13 veszett el, és 14 meg sebesedett. Az eggyesült sereg, gyzzedelmének jelleül 10 ágyúkat, és 16 zászlókat mutathat.

Aug. 2dikán, tért vissza az *Orosz* sereg, a' *Serethen* által, a' *Prúth* vizéhez; a' mi népünk is, ugyan az nap dél után, kerekedett fel, ment *Foksdanon* túl egy oránnyira, által *Oldh* Országba, 's *Nagy Milkovnál* helyet foglalt. Májor *Kienmayer* Ur, melléje adott Embereivel, *Rimnik* felé küldödött, hogy tudná meg, ha vallyon meg szállott é az ellenség, 's vólna é ott Magazinnya? A Major Ur meg értette *Rimnikben*, hogy oda érkezése előtt, tfak minteggy két órával szaladt azon kereftül, az öfzve zavarodott ellenség, 5 mértföldnyire *Buseoig*, és arra felé indulván, többet talált, száz, gabonával, 's lisztel meg rakodtt székereknel, mellyek az úton heverték, és a' mellyeket mind egyy szálíg fel égetett. *Rimnikben* alkalmas

kalmas gabonára talált, a' mellynek el-fzál-lítására, a' fzükléges rendelés meg tevődött.

A' maga Igazgatói hivatalában, a' felö-le való nagy vélekedés, és nyomos remény-ség fzerént, difsöfségeffen el járt, és az érdemet nyomban meg jutalmaztató II-dik. IOSEPHtől, a' Theresia rendjének nagy ke-refztjével már meg is tiszteletetett, különös betfületre 's fzeretetre méltó Hertzeg CO-BURG, nem akarja, hogy Fokfán környé-ke láttára bölts kormányozása alatt véghez vitt jeles dolgokból méltán származott di-tsöfség, tfak magára háromollyon, főt Ember fzerető fzívének kívánfága az, hogy arafsa kiki, Vitéz feregei között, a' gyözüdelemnek kiváltképpen való gyümöltfét, a' ditsféretet, érdeme fzerént. Kötelesfégenek efmerte a' Hertzeg, leg elföben is a' ditsféretet, Igazgató Tárfán, Orosz General SUVAROW Úron kezdeni. Magafztallya ezen nagy érdemü Urban, azt a' maga talajdon hafzna, s' könnyebbfége félre tételével, egyedül a' köz jóra intézett fzives, és fá-radhatatlan igyekezetét, és a' dologba való mélly be látással eggyefült bátor fzívét, mellyet, népünk láttára, a' tökéletes meg gyö-zödésig ki mutatott. Bölts vitéz Kormányo-zójoknak példáját követték, minden más Orosz Generalis, és fö Tiszt Urak is, a' Her-tzeg vallás tétele fzerént, és az vezérlések alatt

alatt vítézkedett egész fereg, nem tsak úgy hartzoltt mint hiv frigyes, hanem olly szívvel 's olly készféggel el követett mindent, mintha velünk ugyan azon egy Föt esmerne.

Fejedelmünknek fáját feregei, mind végig egy formájú állhatatosságokkal, minden terheknek jó szívvel való el vífelésével, és a' veszélyeknek meg rettenés nélkül való ki állásával, tökéletesen meg feleltek az Úralkodó hozzájuk való bizodalmának. Az egészs gyalogság 's lovaság, a' hofzas, és terhes menetel után is, szintén törte magát, úgy futott a' viadalra, azon Batálionok, és osztályok pedig, mellyek a' baj vivóknak hátok megé rendeltettek, olly rendettartottak az ellenfég táborában, mintha a' gyakorlás helyén állottak volna, á temérdek tfalogató prédára, tfak nem is igyelvén.

Azon szép rendet, meliy az egész ütközet alatt fel bomlás nélkül tartott, és buzgó készféget, mellyel a' Batálionok 's Regimentek, kótelefségekben el jární törekedtek, lehet a' Hertzeg egyenes ítélet tétele szerezént, főképpen a' Generális, és a' több fő Tiszt Uraknak köszönni, a' kiket mindnyájokat úgy ajánl a' Felsőg hathatos kegyelmébe, hogy egyszersmind ditsekedve bizonyítja, azon szereztséjének eleven érzéséből

séből származott belső örömét, melly fzerént olly érdemes Urakon tétetett Fővé. F. M. L. SPLÉNYI Úr, nagy eszköze volt, a' hartz fzerentséfsen lett folytatásának, 's bé fejezésének, mind gyorsaságával, mellyel az egészt fapát végire jutott Olztállját szállította, mind azon bátorfágával, mellyet mutatott; igazgatására bizott gyalogjainak 's lovasainak az Ellenfég ellen való bölts rendéléfében: melly foglalatofságában, Generál Májor *Jordis* Úr, a' ki a' *Schröder*, és *Tsfászár* Bataillonnyait igazgatta az első tsatában, kiváltképpen való fegittfégére volt a' F. M. L. Úrnak. Vólt Oberster, de már közelebb tétzett nagy erdemeire nézve Generál Májorfágra méltóztatott *Meszáros* Úr, melly méltó jussal vegyen fok részt a' győződelem dítsősfégében, ha már most nem emlittyük-is, az Ellenfég meg támadásában ki mutatott előre latását, 's nagy szívűségét, a' fellyebb valókból elegendőképpen ki - tettzik. Ezen vitéz Generalmájor Úrnak példája, 's bizonyítása fzerént, igen vitézül forgatták magokat, *Németh*, Gróf *Gvadányi*, *Szombathy*, és *Sefe* Kapitány; *Osterhuber*, *Bezerédy*, *Ekher*, *Eusinszky*, *Pálffy*, *Utzer*, fő Hadnagy; *Gentsy*, *Kostán*, és *Forgáts*, Al-Hadnagy Urak. A' Tsáfzár Magyar Lovasfaival, az ellenfégre azon időben ütött Székelly Hufzárak Olztállja-is, különösen vitéz-

ke.

kedett, Oberstlieut. *Lajos* Ur okos vezérlése alatt, és ezen Osztálynak minden Tisztjei használó ditséretet érdemelnek, a' Tsászárnak Hufzár Tiszt Urakkal. Az első *Székelly* Regementbéli Oberster *Horváth* Urat, megditséri F. M. L. SPLÉNYI Ur, igen jó vitézfégéről. Oberster Gr. *Auersberg*, és Májor *Orelly* Uraknak hív vitézkedéseket már egy földi, 's halandó Uralkodó, többé meg nem jutalmaztathattya: de *Rittger* Zászlótartó Ur, a' ki néhai Oberster Urral elől ment, *Seyfser* fő Hadnagy Ur, a' ki a' szabad akarátuakkal leg-elsőben állott elő, Kapitány *Morovicz* Ur, a' ki az Oberster Urnak gyászos halála után igazgatta a' Bataliont, és Kapitány *Lanordiere* Ur, a' ki a' baj vivók között volt, sőt az egész *Schröder* Batalionnya mind öszveséggel, meg-érdemlik, a' kikre a' Fejedelem különös szemekkel tekintsen.

A' Tsászárnak gyalog Regementyebéli Májor Gróf *Nimpsch* Ur, újj érdemeket szerzett magának mind az által, hogy midőn az ellenség, harmadszor próbált szerentsét, vele nagy sebességgel szembe szállott, és reá keményen ágyúztatott; mind pedig, hogy Batalionnyával az ellenség tábora helyénis, a' jó rendet meg-tartatta. Pattantyús Al-Hadnagy *Stertzel*, és fő Hadnagy *Polinger* Urak igen jól dolgoztak, a' *Schröder*,
és

és Tsászfár Regementyei ágyúi körül. A' Stabbéli gyalog Regementből való Kapitány *Tzajatzek* Ur, a' fereg jobb szárnyán, mindjárt a' Lovasok hátok megett vitte a' Székelly Stuttzofokat, 's a' Klastromba-is. Ingenieur Májor *Marquis du Chatelaire*, és a' Barkó Regementyebéli Kapitány *Geringer* Urak, a' SPLÉNYIF. M. L. Ur Batalionnyai ágyúi körül, olly rendeléseket tettek, hogy az azokkal való lövöldözésnek különös fogantja vólt. Az említett F. M. L. Ur mellett Adjutántságot viselt Székelly Hufzár Fő Hadnagy *Ungdrt*, és Tsászfár Hufzár Fő Hadnagy *Philipovits* Urak, a' Lovasfággal együtt, olly szívvel támadták-meg az ellenféget, a' millyen meg-érdemli, hogy Magyar Hufzárok Tisztjeik' mellyekben verjen. A' Tsászfár Hufzár Regementbéli Stábalis Tisztek, Oberstlieutenant *Blashovits*, *Nagy*, és *Szeniiványi* Májor Urak, a' magok Osztálylaikkal, igen hathatós példájú bátorfággal vágták bé magokat az ellenség közibe.

F. M. L. Báró LEVENÉHR Úr 's osztályához tartozó két Brigadéros Generalmajor *Schmertzing*, és *Filó* Urak, úgy vigyáztak, hogy vezérlesek alatt, á bal szárny Seregei azzal a' renddel mentek, a' mellynél különbet, a' leg-szebb térfégén sem lehetett volna már várni, pedig á meneteleknek helyét, mindenfelé olly magaslan fel nőtt tferebori-

borította, hogy a' zászlóknak a' hegyek is alig láttzott ki belőle. A' *Khevenhüller* Batalionja, mihelyest szabad földre verekedhetett, azonnal tellyes erejéből az ellenségnek esett. Oberstlieutenant *Schellenberg* Úr-is jelen volt a' baj vivásban. *Holtman* Oberster Úr, a' ki maga ugyan az első *Garnison* Regimentből való, de még-is a' *Ventzel Kollorédo*, Regimentjéből egy Bataliont igazgatott, nem különben a' *Kárl Toskána* Regimentjébéli Oberstlieut. *Fullon*, a' *Mitrovitzky*-éből való Oberster *Ráth*, és a' *Pellegrinié*hez tartozó Oberstlieut. *Mangin* Urak, kiki a' maga Batalionnyát olly renddel, 's nagy szívvvel viték, hogy köztök nem lehet külömbféget tenni. A' *Barkó* Huszárok érdemes Oberstere, *Képiró* Úr, kinek tsak szép nevét emliteni is, annyit tesz, mint meg-ditsérni, mind az elől menő seregeknek vitelésében, mind a' jobb szárnynak a' F. M. L. SPLÉNYI Úr, osztálya el-érkezéséig való védelmezésében, mind végre az utolsó baj-vivásban, példájával meg-mutatta, hogy a' nemes szív, böl dog elő-menetellel, mind úntalan többekre 's nagyobbakra vágyakozik. Osztályához tartozó *Otvös*, és *Levatizs* Kapitány Urakat, nem különben, a' LEVENÉHR Uhlánusai között, melléje rendeltetett Májor Urat-is, az a' tűz gerjesztette, a' melly vitéz igazgatójokat. — Azon *Barkó* Regimentjébéli Tuzt

N

U.

Urakról, a' kik lovaikról le-szálván, magok jó szántokból, gyalog mentek a' baj-vivásra, már oda fellyebb volt emlékezet. Közöttök különös bátorfágnak lelkétől vezéreltettek, eddig Májori méltósággal vitézkedett, de immár Oberstlieut. rangot nyert *Quietovszky* és *Kienmayer* Urak, *Kenty*, *Lovász*, *Barkó* Kapitány, és *Krisár*, 's *Kafzin* Alhadnagy Urakkal együtt. — A' Hertzeg mellett *Flügeladjutantság*ot viselt, *Fischer von Ehrenbach* nevezetű Májor Úr, a' ki, melly hiven és szorgalmatossan járt legyen el kötelességében: a' Hertzeg akarattyának, a' fereg egész szárnya Igazgatóival való közlésében 's telylyesítettetésében, onnan nyilván meg tettzik, hogy az említett Ur, a' Hertzegnek felöle tett ditséreteire nézve, Ő Felsőgétől legottan Oberstlieutenantá tétetett. Az *Erdödy* Huszárok között való Kapitány *Hartelmüller* Úr-is, a' Hertzeg mellé volt rendelve. Ezen Urat meg-ditséri hívséges szolgálattjáról a' Hertzeg, valamint mindenütt utánna lovaglott két Főhadnagy Urakat-is, kiknek egyike a' *Mitrovszky* Regementjéből Gróf *Salins*, a' másik a' *Coburg* Drágonyosfai között Gróf *Trautmannsdorf*. A' Hertzeg parantso-latait széllyel hordó Alhadnagy Urak, *Devitz*, a' *Schröder* Regementjéből, *Müller*, a' *Carl Toskána*-éből, és *Hahnbaum*, a' *Levenéhr* Uhlánusfai között, hozzá HOHENLÓE Hertzeg-

tzegtől, hírmondóúl Kadét fővel küldetett, már most Főhadnagy *Pettz* Úrral együtt, olly ditséretet nyertek, hogy a' Hertzeget, nem csak el nem hagyták; hanem a' reájok bizott dolgoknak tellyesítésében, a' legnagyobb akadályok között-is fáradhatatlanok voltak. — Oberster *Karajtzay* Úrnak érdemeit (maga azt mondja a' fő Igazgató) akármelly válogatott szókkal-is, inkább nem magasztalhatná, mintha azt említi, hogy az *Orosz* Generál Úr, a' győzedelmes tsata meg-készülésével, mindjárt maga a' Hertzeg után, az Oberster Urat ölelte-meg, azzal a' ki-fejezésfel nyilatkoztatván-ki erántta való belső érzékenységeit, hogy egyedül néki köszönheti részéről, a' viadalnak olly jól 's szerentséssen lehetett végeződését.

Már egynehány ízben nagy ditsérettel említett *Kienmayer* Úrra fordul még egyszer a' Hertzeg; de szót sem találván többé különös magasztalására, csak azt mondja: különben, nem csak az: hogy, ha ő Hertzegé nem szól-is; maga, 's kormányozása alatt lévő Tiszt Uraknak nagy tselekedeteik, eléggé szóllanak érlette. — A' *Kaunitz* Batalionja, tartós bátorfágú meg-unatkozhatatlanfágáért, mellyet mutatott az egész viadalban, meg-érdemli valóban, hogy átalylában jutalommal tiszteltetésék. — Nem lehetett különös meg-indulás nélkül nézni, hogy

hogy vágta-bé magát, ifjú Bajnok módjára, amaz éltés Oberster Úr *Linde*, az ellenség közzé. — Kapitánlieut. *Gave* Úr, a' hídnak vezedelem nélkül való fel-állittatásában, és a' baj-vívásban, nagyon ki mutatta szemes-fégét, 's Legényfégét. Főhadnagy *Linde*, és *Vampolt* Alhadnagy Urak, mind ketten a' *Kaunitz* Regementjéből, voltak a' Batalionnal együtt leg elsők, a' kik a' *Klastromba* rejtezett ellenségen rajta mentek, 's dél után ismét hasonló vitézséggel hartzoltak, Má'or *Bed leus* Úr alatt a' szabad akaratúakkal együtt. Ezen meg-nevezett Májor Úr látatta magát leg-elsőben, az Oberster *Karaj-tzay* Úr Lovasfai közzül, az ellenség táborában, és a' *Foksdni* *Klastromban* maradott Törökök ellen-is egy valódi remekjét adta vitézségének. — Oberstlieut. *Froon* Úr, a' több Ingenieur Tiszt Urakkal együtt, mind úntalan mellette vólt a' Hertzegnek. Fő-Hadnagy *Orlandi* Úr, önként adta magát a' baj-vivókhoz. — Májor *Büschel* Úr, valamint minden más *Cenerdlstáb*-béli Tiszt Urakis, az el-indulástól fogva, az egész menetelnek, 's minden fordulásoknak jó móddal való el-intézésekben, úgy vitték kötelességeket, hogy a' fő Igazgatónak, hívségekkal és fáradságtalan munkásfágokkal való egész meg-elégedését érdemlették. — Májor *Roos* Úr, a' Batalionokra fel nem osztott ágyúkat,

nagy

nagy okosfággal, és bátorfággal olly hely-lyekre rendelte-el, hogy ebbéli hív szorgal-matoskodása igen fokot tett a' győzödelemre, minthogy a' Legénység tüzet-is példájával élesztette. — *Bernkopf* Pattantyús Kapitány Úr, úgy forgolódott az ágyúk körül, 's olly figyelmetességgel el-követett mindent azon hasznos végre, hogy az ágyúzásnak nagyobb foganattya lehesse, hogy buzgó fáradozá-fában a' Hertzeg tökéletessen meg-nyúgodott. — És eddig vagyon, a' *Fokfáni* győzede-lemnek minden fő környülállásával való hosz-fzas; de reményljük, nem únalmas elő-adása, mellynek az emlékezete, 's vele együtt a' fő Igazgató Hertzeg COBURG-é, 's az egész vitéz seregé, Historiákban-is méltán fenn fog maradni.

Eggy dolog van, a' mi ezen jeles győ-zedelmek' elő-beszéllése alkalmatosfágával sziveinket sebheti. — Ez, hogy a' ditsősfé-geffen hartzolókhoz, némelly, 's még pedig számos hasonló Vitézeinknek, kik mind ez ideig vesztégelni kéntelenítettnek, szerentsé-jek nem lehet, vitézfégeket meg-mutatni, 's annak érdemlett jutalmát venni.

J E G Y Z É S.

A' GRANATÉROSOK, neveket veszik, az ellenfég közzé hányni szokott *Granátoktól*, a' mely-lyek

yek tsupán tsak nagyságokra nézve különböznek lazon Granátoktól, melyeket *Haubitzkából* lövöldöznek. Amazok t. i. nem nagyobbak eggy ökölnél, egyébaránt pedig ezekkel, mind külső, mind belső formájokra nézve, meg-eggyeznek. Nem régiben, a' *Drágonyosok*, és könnyű Lovafok (*Cheveaux-Legers*) között-is voltak *Grandtérosok*, kik mind termetekre, mind szép készületekre nézve mindeneknek szemeikbe tűntek: de ezek többé nintsenek-meg. A' Horvátokéit-is mind Stuttzofokká (*Scharffschützen*) változtatták. Már ma, egyedül a' *Tábori*, vagy-is Generálisokról neveztetett gyalog Regimenteknél vagynak, mindeniknél kétkét Kompánia, melybe azokat válogattyák ki a' Regimentből, a' kik szép növésekre, 's magok jó viseletekre nézve magokat meg-külömböztetik. — Minthogy 11. Magyar Tábori Regimentek vagynak, úgymint: 1.) Fő Hertzeg *Ferdinándé*, 2.) H. *Eszterházy* Miklóse, 3.) H. *Eszterházy* Antalé, 4.) Gróf *Gyalaié*, 5.) Gróf *Károlyié*, 6.) Gróf *Nádasdyé*, 7.) Gróf *Pálffyé*, 8.) Báró *Alvinczyé*, 9.) Báró *De Vinsé*, 10.) Báró *Splényié*, és 11.) Gener. *Oroszé*; tehát a' fellyebbi meg-jegyzés szerént, hogy t. i. minden Regimentnél két Granatéros Kompánia vagyon; mind öfzve 22. Magyar Granatéros Kompániák vagynak, melyekből, a' nagyobb fel-öfztás szerént, 4. Batalion telik, hárma, hat, és negyedike, négy Kompániákból álló. A' *Granatéros* Kompániák, Regimentjeikkel eggy helyben feküdni nem szoktak, azért a' szolgálatra néz-

nézve nem az Obersterektől függenek, hanem a Batalionok Igazgatóitól, kik közönségesen, vagy Májorok, vagy Oberstlieutenántok, szoktak lenni: ugyan csak, a' törvényes, pert, vagy fizetést illető dolgokban, a' Regementek törvény székeik alatt vagynak.

Ruházatjokra nézve abban különböznek a' több Regementjeikbéliektől, hogy midőn valamely pom-pára meg-jelennek, vagy szolgálatot tésznek, a' *Kaskét* helyett, nagy prémes süvegek, másszorra pedig kalapjuk vagyon, mellyen a' gomb helyén egy fel-lobbant gránát láttzik.

Az oldalakon függő töltés tartójok (Patrontaschen) fokkal nagyobb, a' más gyalogokénál, mivel benne a' gránátoknak-is el-kelletik férni. Annak a' mejj szíjján, egy rézből készült tokot lehet látni, mellybe a' gránátok meg-gyújtására készített kanótzot teszik, ha midőn azokat, az ostrom alatt lévő vár meg-hágása alkalmatoságával, az ellenfég közzé akarják hajigálni.

El-telik minden Magyar Hazafinak szíve gyönyörűséggel, 's örül a' lélek benne, ha szerentséje lehet, két három Kompánia, vagy talám Batalion Gránátérosoknak szemléléséhez; akár nézze, azoknak, fegyverrel való magok jeles gyakorlásokat, akár, midőn a' szebbik öltözetekben, el-nyúltn forban akként állanak, mint meg annyi étellel, 's mozgással bíró fugár oszlopok. Deli természetekkel meg-eggyező vitéz tekintetekből, ezen többnyire meg-lelt embereknek, kiki könnyen észre veheti, hogy ezek

már

már máffzor-is láttak ellenséget, 's vele akármikor-is fzembe szállani készek. Most mind a' 22. Magyar Gránátéros Kompania, a' Bánáti nagy hadnál, a' Fejértemplomi Táborban fekszik, Gróf *Sztáray* Gen. Ur vezérlése alatt, kik semmit sem obajtanak szivefebben, mint azt, hogy bártsak alkalmatosságok lehetne, minél hamarébb, olly vitéz Vezérek alatt, mint a' minémüt Gr. Sztáray Urban örömmel tisztelnek, édes Hazájokhoz, 's Fejedelmekhez tartozott kötelességeknak vóltaképpen való meg-mutatására. — Ezen Kép, mellyet a' Jegyzés mellé zártunk, ábrázolja a' Gróf Pálffy János, Hadí Tármaster Ur, ő Excellentiájának, szép 's nevezetes Gránátérossait, kik közül egynehányan a' Zimoyi mezőn, Belgrádnak által ellenében a' Száva 's Duna vízei között tsátáznak. — A' rajzoló képzelése szerént, a' Gránátéros a' puszka végére szorított, úgy nevezett Péter kését (Bajonétját) egy Török mejjének szegezze: de mivel ez, élte meg-maradhatááért olly igen esdeklik, rajta a' Gránátéros szive meg-esik, 's a' Bajonétot mélyebben nem taszítja. — Ambár a' nemes Pálffy Regimentjebéli több gyalogságnak, mindenben egyenlő színű ruhája, hajtókája, 's gombja vagyon-is a' Granatérosfokéval: mi mindazonáltal annak képét-is különösen meg-fogjuk küldeni, a' vitéz Regimentnek fel-állitásától fogva, ezen folyó esztendeig vifeltt dolgainak Hiftóriájával egygült.

A' Pálffy Granatérossait ábrázoló rajzolásón kívül, küldjük, az Aug. 21. napjára el-készült, L. betűjű árkus mellé rendelt *Föld Golyóbisának alsó felét*, mellynek másikat, t. i. a' *felső felét*, már az, Jul. 28-dikán el-indított E. betűjű árkus, F. betűvel jegyes Tóladalékjával meg-küldöttük.